

Studija o mjestu i ulozi autora i skladatelja na europskom tržištu glazbenog streaminga

Izradio:



Naručitelj:



Rujan 2022.

Zaključci studije

1. Tržište glazbenog streaminga danas



Streaming je dominantni način uživanja u glazbi

Danas je streaming daleko najpopularniji oblik glazbenog angažmana među potrošačima, a njegov rast odlična je prilika za skladatelje i tekstopisce.

Otkako su 2006. godine pokrenuti glazbeni streaming servisi, njihova se ponuda neprestano proširuje. Neke usluge su samostalne usluge glazbenih streaming servisa, neke su integralna značajka mnogih drugih usluga i platformi. Postoji mnoštvo novih značajki kreiranih tako da privuku nove potrošače.

Osim toga, sve te usluge i servisi omogućavaju pristup ogromnom glazbenom katalogu bilo kada, bilo gdje i na bilo kojem uređaju.

Ovaj pristup golemom glazbenom katalogu na korisniku jednostavan način omogućen je zahvaljujući društvima autora. Oni su prirodni partneri streaming servisa i odigrali su važnu ulogu u njihovom širenju, omogućavajući im da započnu i prošire svoje poslovanje.



... pa ipak streaming i dalje generira neprihvatljivo niske prihode za autore

Unatoč tim poboljšanjima u kvaliteti i opsegu ponude, kao i stalno rastućoj bazi korisnika streaming usluga, naknade autorima ostaju neprihvatljivo niske, a vrijednost koju autori i skladatelji donose ovom tržištu nije dovoljno prepoznata.

To izaziva ozbiljnu zabrinutost među skladateljima, tekstopiscima i glazbenim publisherima diljem svijeta te prijeti održivosti i kulturnoj raznolikosti tržišta.

Kako bi glazbeni streaming za cijelu industriju postao ekonomija budućnosti važno je prepoznati uloge svih u ovom lancu vrijednosti.

Rješavanje nekih od problema postojećih "uskih grla" na ovom tržištu moguće će zahtijevati i neke ciljane političke akcije na razini EU.

Zašto ova GESAC studija?

Rasprava o pravednosti na sve većem tržištu glazbenog streaminga sve je glasnija diljem svijeta. Njezin je fokus prvenstveno na podjelu prihoda između izdavačkih kuća i izvođača ili na modele distribucije prihoda od usluga putem modela usmjerenih na korisnika ili drugih vrsta modela.

GESAC je naručio ovu studiju kako bi se tržište sveobuhvatno ispitalo, uključujući razmatranje načina povećanja kolača prihoda za sve uključene strane, te razumijevanje potreba i očekivanja autora, skladatelja i njihovih društava. Oni su ti koji stoje iza samih pjesama koje pokreću ekonomiju glazbenog streaminga.





Glazbeni streaming u brojkama

Dominantni način uživanja u glazbi:

68%

Cjelokupnoga glazbenog angažmana [1]

78%

potrošača kaže da koristi usluge streaminga glazbe [2]

524 milijuna

pretplatnika globalnih glazbenih streaming servisa [3]

Širenje ponude:



Eksponencijalni rast ponude - danas je na glazbenim streaming servisima više od 70 milijuna djela [4]

8 milijuna

Otprilike 8 milijuna umjetnika izvođača je na Spotifyu [5]. Na tržištu je također sve veći broj autora uključenih u stvaranje većine hit pjesama koje pokreću financijski uspjeh streaming servisa [6]



Povećanje kvalitete ponude, uz veću rezoluciju zvuka, bolje korisničko sučelje, bolju povezanost, interoperabilnost i nove značajke.

No smanjenje vrijednosti sadržaja:

9,99

Početna cijena pretplate od 9,99 (u Eurima, US dolarima ili GB funtama) postavljena 2006. nikada nije povećavana.



Prosječni prihod po korisniku servisa, padao je u posljednjih 15 godina.



Streaming servisi nude vrlo proširene besplatne (oglasima podržane) verzije koje ostaju primarni izbor za većinu korisnika servisa. Te besplatne verzije generiraju daleko manji prihod od plaćenih pretplata (npr. oko 10x manje)

Strukturni problemi pravednosti i raznolikosti:

93%

93% umjetnika na Spotifyu
ima manje od 1.000 mjesečnih
slušatelja [7]

≠

Sistemske probleme:

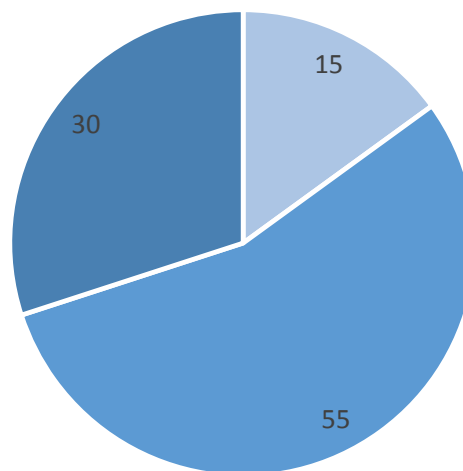
- nepostojeći autori / lažni umjetnici
- streaming prevare
- podmićivanje za plasman pjesama i druge nelegalne prakse



Nedostatak transparentnosti
algoritama koje koriste
streaming servisi utječe na
pozicioniranje pa time i na
(ne)otkrivanje određenih
glazbenih repertoara i
kulturnu raznolikost.

Sadašnja podjela financijskog kolača:

Prema sadašnjoj podjeli
financijskog kolača s digitalnog
tržišta, 30/34% cijene koju
plaćaju pretplatnici zadržava
streaming servis, 55% se vraća
diskografima i izvođačima, 15%
autorima i publisherima [8]



■ Autori/publisheri ■ Diskografi/izvođači ■ Streaming servis

[7] Prema izvješću Spotifya za 2022. godinu

[8] Izvješće Odbora za digitalizaciju, kulturu, medije i sport britanskog parlamenta, 2021.

2. Glavni nalazi studije

Kako se u izvješću ističe, postoji nekoliko razloga zašto tržište streaminga glazbe trenutno ne uspijeva generirati značajan rast prihoda za autore. Oni mogu biti svrstani u tri primarna problema s kojima se treba pozabaviti kako bi se na ovom dijelu glazbenog tržišta stvorio ekosustav koji u obzir uzima i istinski doprinos autora glazbenih djela:



Asimetrija između ciljeva streaming servisa i težnji autora i skladatelja

Glavni cilj većine streaming servisa je povećati svoju korisničku bazu, a u određenim slučajevima i prodati druge usluge ili uređaje koji su povezani s njihovom glazbenom ponudom (npr. Apple nudi audio opremu, Amazon Prime račun ili uređaje za kućnu pomoć i sl.). To su obično poslovne odluke streaming servisa usmjerene na njihov poslovni cilj. Zbog toga tržište streaminga nije u stanju osigurati i održati vrijednost stvaranja i generirati dovoljne prihode za autore i skladatelje, unatoč sve većoj korisničkoj bazi.

Prvo, većina streaming servisa nudi vrlo proširenu **besplatnu ponudu podržanu oglasima, koje su zbog njihove praktičnosti još uvijek poželjan izbor za većinu potrošača. Prihodi od tih verzija generiraju 10 puta manji prihod od plaćene pretplate. Budući da te usluge nedovoljno motiviraju kupce da na vrijeme prijeđu na plaćene pretplate, besplatne ponude temeljene na vrlo niskim prihodima postaju glavni način korištenja glazbe na streaming servisima.**

Potom, kada je riječ o plaćenim pretplatama, početna naknada za pojedinačnu pretplatu od 9,99 (u eurima, američkim dolarima ili britanskim funtama) postavljena 2006. godine nikada nije rasla, unatoč eksponencijalnom rastu kvalitete, količine pjesama i jednostavnosti za korisnika glazbenih streaming servisa. Dodajući tome smanjenje prosječnog iznosa novca koji plaća svaki korisnik servisa, kroz nekoliko promotivnih i obiteljskih planova te inflaciju u vremenu, **vrijednost pretplate za korisnika se znatno smanjila u posljednjih 15 godina.**

Posljedica je opći pad vrijednosti glazbe, što otežava rast prihodovnog kolača, a što je jedan od primarnih zahtjeva autora i skladatelja.





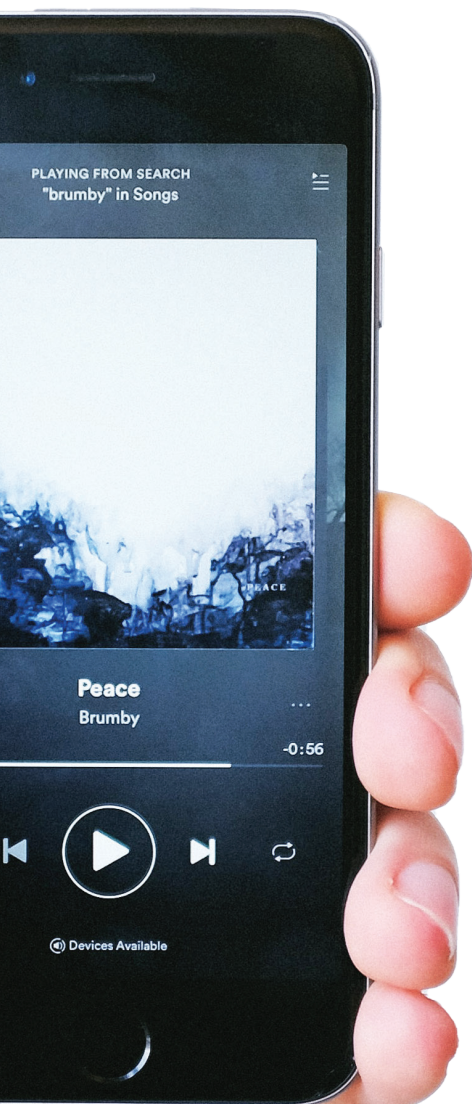
Strukturni problemi pravednosti i raznolikosti na streaming tržištu

Trenutno je tržište glazbenog streaminga vođeno hitovima. To je rezultiralo piramidalnim sustavom, pri čemu veliki broj korisnika streaming servisa "uhvati" tek mali broj pjesama. Na primjer, **57.000 umjetnika činilo je 90% mjesečnih Spotify streamova u ožujku 2021. Prema brojkama iz 2022., 93% Spotify izvođača ima manje od 1000 slušatelja mjesečno. Korištenje algoritama, kao i usko grlo koje predstavljaju najpopularniji popisi za reprodukciju, ovo još pogoršavaju.**

Nadalje, dugotrajni nedostaci u radu streaming platformi, kao što su "streaming prijevare", "nepostojeći/lažni umjetnici", "podmićivanje", "sadržaj bez naknade" i druge nelegalne prakse iznude, pogoršavaju utjecaj na mnoge profesionalne kreativce.

Ogromna dostupnost sadržaja zasjenjena je činjenicom da te usluge nemaju nikakvu pozitivnu obvezu osigurati vidljivost i otkrivanje raznovrsnijih glazbenih repertoara, posebice repertoara europskih djela.

Studija preporučuje povećanje transparentnosti u korištenju algoritama, kao i promicanje i praćenje kulturne raznolikosti u njezinim različitim oblicima — posebice glazbenih žanrova, jezika i podrijetla izvođača i autora — kroz potencijalne političke akcije na razini EU-a.



Sustavna neravnoteža u raspodjeli prihoda

Rast usluga glazbenog streaminga jest potaknuo glazbenu industriju, ali je u prvom redu koristio proizvođačima fonograma / diskografima, a ne skladateljima i drugim autorima pjesama. Prema nedavnom izvješću britanskog parlamentarnog odbora, zbog nekoliko strukturnih i ekonomskih razloga, podjela prihoda od streaminga trenutno je iskrivljena u korist vlasnika prava na zvučnu snimku / proizvođača fonograma. Studija zagovara bolju podjelu vrijednosti generirane streaming ekonomijom između svih dionika. **Smatra da bi nakon rješavanja potrebe za rastom ukupnih prihoda i sustavne neravnoteže i disfunkcije u radu online platformi, autori i skladatelji trebali imati znatno više koristi od ovog rastućeg tržišta.**

3. Put naprijed: prema održivijem streaming ekosustavu usmjerenom na autore

Nakon pomne analize različitih tržišnih poteškoća, izvješće se fokusira na tri vertikale koje sažimaju težnje autora i skladatelja. Svaka od njih zahtijeva jedinstven skup politika ili radnji za stvaranje održivijeg i funkcionalnijeg glazbenog ekosustava:



Bolje prepoznavanje

Prvo, usluge mogu razviti funkcije prilagođenije autorima te namjenskim alatima osigurati bolju izloženost autora i skladatelja.

U isto vrijeme, vlasti EU-a mogle bi pomoći glazbenom sektoru **promicanjem i zahtijevanjem**

pokazatelja raznolikosti i alata za praćenje istaknutosti, vidljivost i stvarne upotrebe nišnih repertoara i repertoara europskih autora na digitalnim servisima. To bi prije svega zahtijevalo veću transparentnost u korištenju algoritama.



Bolje naknade

Tržište streaminga glazbe dovoljno je zrelo da poduzme sljedeće korake **za značajan rast prihoda za autore i nositelje prava kroz povećanje kolača** ukupnih prihoda temeljem jednog realnijeg tržišno orijentiranog modela cijena i usluga s dodatnom vrijednošću. Streaming servisi mogli bi postaviti varijabilne modele cijena na temelju svojih novoponudjenih značajki i poduzeti radnje kako bi svoju široku korisničku bazu dodatno motivirali na modele plaćene pretplate.

Autorima se mora omogućiti zaštita od iznudnih radnji i traženja mita.

Set najboljih praksi mogao bi pomoći u osiguravanju da se na autore ne vrši pritisak da prihvate

nižu ili nikakvu naknadu, te da se ne mogu zaobići europska pravila i standardi. Štoviše, mogle bi se pokrenuti dubinske sudije na razini EU-a kako bi se dodatno procijenio učinak različitih modela distribucije na naknade autorima.

Nakon što prihodovni kolač od streaminga poraste, tada bi se podjela prihoda trebala razvijati na drugačije i pravednije načine, s obzirom na dio koji pripada autorima, skladateljima i publisherima.

Bolje naknade za autore ostat će glavni prioritet bilo koje akcije usmjerene prema balansiranju preostalih nepravilnosti na digitalnom tržištu.



Bolja identifikacija i izvješća o korištenjima

Kampanje podizanja svijesti autora omogućile bi bolje razumijevanje **vrijednosti odgovarajućih podataka o njihovim djelima** i poboljšanje uključivanja podatkovnih standarda kao što je ISWC u sustav streaming servisa. **Točno i transparentnije izvješćivanje od strane streaming servisa i platformi sadržaja** koji generiraju krajnji korisni-

ci, apsolutni je zakonski zahtjev prema pravu EU-a, koji države članice moraju pravilno provoditi, a Europska komisija nadzirati. **EU također može imati ulogu** u poboljšanju i široj upotrebi tehnologija za upravljanje podacima i to kroz dodjeljivanje resursa za takve projekte društava za kolektivno ostvarivanje prava.

Za ekosustav glazbenog streaminga koji u obzir uzima i autore

Uzeti u obzir rješavanje:

- 1) asimetrije između ciljeva servisa i očekivanja autora
- 2) strukturnih pitanja pravednosti i kulturne raznolikosti na streaming tržištu
- 3) sustavne neravnoteže u raspodjeli prihoda

kroz:

Prepoznavanje

- Alati za vidljivost i otkrivanje autora
- Ciljane i klikabilne funkcije pretraživanja za autore i njihova djela
- Jednak pristup tržištu
- Transparentnost rada algoritama
- Praćenje i osiguravanje i kulturne raznolikosti
- Promicanje europskih djela

Naknadu

- Porast ukupnih prihoda kroz varijabilne modele naplate
- Osiguravanje da autori više profitiraju od povećanja prihoda
- Rješavanje problema tzv. Prijenosa vrijednosti
- Postavljanje najboljih praksi protiv:
 - podmićivanja i traženja mita
 - iznuđivanja i modela bez tantijema
 - nepostojećih autora i lažnih umjetnika
 - streaming prevara

Identifikaciju

- Uključivanje podataka od samog trena stvaranja djela
- Podizanje razine svijesti autora i nositelja prava o važnosti podataka
- Usklađivanje ISWC oznaka s ISRC oznakama
- Uvođenjem obveze izvještavanja, posebice za platforme sa sadržajem koji generiraju krajnji korisnici
- Osiguravanjem navođenja autora djela, njegova doprinosa i moralnih prava



GESAC okuplja 32 autorska društva u Europskoj uniji, Islandu, Norveškoj i Švicarskoj. Kao takvi, branimo i promičemo prava više od milijun kreatora i nositelja prava u područjima glazbe, audiovizualnih djela, vizualnih umjetnosti te književnih i dramskih djela.

www.authorsocieties.eu
@authorsocieties
secretariatgeneral@gesac.org

Rue Montoyer 23
1000 Brussels
Belgium
+32 2 511 44 54